

woorden van Marianne: 'We worden overspoeld door beelden waarvan de echtheid zoek is geraakt en waarbij onze verbeelding dus niet meer weet welke betekenis ze aan die beelden moet hechten.' Vandaar dat ze 'de kunstenaar, de intellectueel en vooral de mediawerker een nieuwe 'beroepsethiek' aanraadt, 'Hij zal in de toekomst al zijn creativiteit moeten aanwenden om een andere manier van kijken te ontwikkelen,...' Maar zou het niet kunnen dat die andere manier van met beelden omgaan in de echte wereld al wel degelijk gemeengoed is geworden, maar nog niet is doorgedrongen tot het beschermde reservaat van het theater? Dat die manier niet meer moet worden uitgevonden, maar heel gewoon is voor wie via ervaring én kennis, kortom via een leerproces, beelden heeft leren lezen, voor wie de vertrouwde context waarin die beelden gemaakt worden, met andere woorden de sociaal-politieke omstandigheden en de machtsstructuren waarin ze tot stand komen, uit één enkel beeld kan opmaken.

Jullie vinden wellicht dat ik ondertussen wat ben afgedwaald, misschien omdat jullie erin slagen om in een tekst 'over theater en maatschappelijke ontwikkelingen' geen enkele keer te verwijzen naar die informatie- en beeldcultuur. Misschien delen jullie niet de beeldenfobie van Marianne, jullie huldigen impliciet dan toch dezelfde holistische hang naar de ondeelbaarheid van het bestaan. Zij poneert 'De wereld is wel degelijk één geheel'. Jullie prediken de conflictloze wereldcultuur: 'Interculturaliteit als een wirwar van culturen', van non-cultuur tot manneken-piscultuur en alles wat daar mogelijk tussen zit. Marianne orakelt over de blijde verrijzenis van het aloude linkse gedachtengoed: 'Tegenover al wat verloren ging en gaat, is het besef van samenhang wel één van de belangrijkste dingen om terug te winnen. De categorie van de totaliteit, het bewustzijn van de dominantie van het geheel over de delen, één van die essentiële elementen van de marxistische filosofie, doet zich vandaag voor als een 'goeie ouwe waarde' die we na onze tocht doorheen de postmoderne fragmentering, als een verloren zoon kunnen omhelzen.' Jullie stemmen (met de woorden van Willy) met die nieuwe doorzichtigheid in: 'Met zijn allen werken we hard aan het 'complexer maken van ideologieën'. En ik die dacht dat ideologieën altijd per definitie complexe samenhangen waren..., en dat je hun slinke mechanismes pas via lang en moeilijk denkwerk op verhelderende wijze kon voorstellen.

Maar nee, 'van uitstel komt afstel' weten jullie: kennis van zaken, geletterdheid, behoedzame bezinning leidt enkel maar tot elitaire welsprekendheid. Debateren aan de hand van een afgewogen begrippenapparaat noopt slechts tot nodeloze moeilijkdoenerij. Laat ons de lessen uit het post-moderne en het post-koloniale debat vlug van tafel vegen: Paul Gilroy's 'black atlantic' en Homi Bhabha's 'in-between' en andere ontstellend vergezochte theoretische concepten maken de werkelijkheid alleen maar moeilijker. Nee, het is uit de 'ervaring van de levende stad', uit de onbevangen stem van de straat, van 'de volkscultuur', van 'de jongerencultuur' dat we de (toegegeven: niet makkelijke) oplossingen voor onze (theater)problemen kunnen vinden...

Hoe verrassend: het monsterverbond tussen een theaterwetenschapper en een cultuurwerker levert een rabiaat anti-intellektualisme op. Ik begrijp er niks van... De Beurs heeft nochtans goeie ervaring met het grondig nadenken over de dingen, hoe anders het succes van kraakactie Habitat Central te verklaren dan (ondermeer) vanuit een uitgekende juridische indekking, ook al leggen jullie liever de nadruk op het (belangrijke) decor van de avondactiviteiten. En Culturele Studies...ja, Culturele Studies in Vlaanderen, het is niet eenvoudig...Maar jullie tof geformuleerde argwaan tegenover de reflectie doet er geen goed aan. Integendeel, het flirten met de populaire cultuur is niet als vanzelf hip. Bell Hooks schrijft daarover: 'This is especially true of writing on popular culture, because such writing has the appearance of immediacy and engagement. Often, merely choosing to write about popular culture can suggest that one is 'down' – divested of attachment to politics of hierarchy and domination. Yet for privileged class groups to write about marginalized and disenfranchised ones does not in itself amount to a gesture of solidarity. It can be as much a colonizing act of appropriation as the more apparent, conventional modes of white-supremacist capitalist patriarchal dominance. Writing cultural criticism to be hip and cool, especially when the subject is popular culture, allows critics to indulge in appropriation without risk.'

Voorwaar harde taal, maar ik wil er maar mee zeggen dat ik niet kan snappen hoe jullie zinnige en wel degelijk weloverwogen ingrepen in het landschap enig baat kunnen hebben bij een openlijk desavoueren van de denkprocessen die eraan voorafgaan. Marianne legt in haar ontmoeting met het werk van Montaigne dan toch tenminste de nadruk op de verwantschap tussen doen en denken, tussen theorie en praktijk, tussen gevoel en rede (dat doet ze trouwens al jaren): 'Ervaring zou opnieuw een sleutelbegrip in ons leven en ons denken moeten worden.' En wie kan dat tegenspreken? Zeker omdat deze contreien dringend behoefte hebben aan intellectuelen (zoals bijvoorbeeld Gilroy en Bhabha en Hooks) die van vele markten thuis zijn. Interdisciplinaire intellectuelen die aan de KUL een academische lezing kunnen verzorgen, in Molenbeek met sociale werkers op stap kunnen gaan en op VTM een verstandig praatje over de nieuwste bioscoopfilm kunnen slaan. Multifunctionele intellectuelen die niet één maar vele manieren weten te hanteren om de werkelijkheid te achterhalen. In jullie slotcitaat noemen jullie ze zelf 'non-aligned intellectuals'...

Voor de rest was het een knappe tekst. Allez, tot vrijdagavond in het Beurskafée.

Herman Asselberghs